

ШЫН

ВКП(б) ТЫВА ОБКОМУНУН, КЫЗЫЛ ХООРАЯ КОМИТЕДИНИН БОЛГАШ АЖЫЛЧЫ ЧОННАРНЫН ДЕПУТАТТАРЫНЫН ОБЛАСТЬ СОВЕДИНИН ОРГАНЫ

1952
январь
5
СУББОТА
№ 3 (2433)
ӨРТӨЗ 20 КӨП.

И. В. Сталинның чаа чыл тава-рыштыр япон улуска чагаазы (1 арын).
БИСТИН ОБЛАСТА (1 арын).
ПАРТИЯЖИ АМЫДЫРАЛ: — К. Эмер-Сары — Партиянын политиктиг ажылынын денелини беди-дер. М. Каваа-Сарыг. — Партия

өөредилгези. Б. Максимов. — Пар-кабинеттин ажылын экижидер (2 арын).
Малинин. — Колхозтарга 1952 чылда бүдүрүлгө планнарын тургу-зары (2 арын).
П. Кусев. — Улетпур продукция-зынын бот-өртөз болгаш чингедир-

ниң аргалары (2 арын).
Совет улус дайын сөөлүндөгү үеде СССР-нин улус ажил-агынын катап тургузары болгаш улам хөгжүдери дээш демиселде (3 арын).
Коммунист болгаш ажилчы партияларнын дайынчы хурузлени өзүп бажыгып турар (4 арын).
Кореяда болушкуннар (4 арын).

Тайбынны быжыглаары дээш демиселде

Чаа, 1952 чыл эгелээн. Совет Эви-лелин, улус-демократтыг чурттар-нын ажилчы чоннары, бүгү делегей-нин улустары боттарынын күштерин-ге долу идегел-биле болгаш тайбын-ның болгаш улустар аразынын ай-мыд чок чорууну улуг херээн кам-галаарына шийтирилди-биле ону уткааннар.

Эрткен 1951 чыл болза, СССР-ге коммунист тургузушкунун ал-дарыг тилелгелериниң чылы, улус демократиянын чурттарына чаа амьдыралды тургузушкунуну улуг чедишкенин, бүгү делегейде тайбынны болгаш демокра-тиянын лагерин улам ынай быжыг-лаарынын чылы болган. Ол чылдын дургузунда социализмди, демокра-тияны болгаш тайбынны күштери бүгү делегейге тайбын дээш чагай демиселге боттарынын туруштарын улам-на быжытканнар.

Киодо агентиледин кол редактору дээрги Кииси Ивамотога И. В. Сталинның чоруктан меделгели депшигелгел кижин төрөлгөн ханы сеткил ханышкыны биле ужурашкан. Даштыкың ежелди-биле холбаш-тыр улуг бергедээшкинге таварыш-кан япон улуска Совет Эвилелинниң улустарынын ханы сеткил-каты-жышкынын илереттишкан, эш Сталинның бижип турары болза:

«Япон улустун хостуг болгаш аас-кежиктиг болурун күзеп турарымы, бодунун Төрөөн чуртуун хамаарыш-пас чоруу дээш эрес-дидим демисе-линге долу чедишкенин болурун күзеп турарымын япон улуска дам-чыдарынар диледим.

Япон империалистерниң база кир-жип турганы шаандакы даштыкы ежелелиң аар-бергезин Совет Эви-лелин улустары боттары көргөн-нөр. Ычангаш олар япон улустун камгалдын долзуу-биле билип, оларга ханызы-биле сеткил-каты-жышкынын илеретип, Совет Эвиле-линиң улустары Төрөөн чуртууну ка-тап хөгжүүрүн болгаш хамаарышпас чоруун чедип ап шыдааны ышкаш, япон улус бодунуң төрөөн чуртууну катап хөгжүүрүн болгаш хамаарыш-пас чоруун чедип ап шыдаар деп идеген турар.

Япон ажилчыларынын ажил чок-талыр чоруктан болгаш эвээш ажил төлөвиринден хосталырын, массалыг хергелгел бараанынын аар өртктерин чок кылдыр болгаш тайбын камгалаары дээш демиселинге че-дишкенин болурун күзеп тур мен.

Япон тараачыларынн чер чокта-лыр болгаш бичин черлиг чоруктан хосталырын, аар үндүргүлери зуут-каарын, тайбын камгалаары дээш демиселинге чедишкенин болурун күзеп тур мен.

Япониянын демократтыг күштери-нин долу тилелгели болурун, чурт-тун эконом амьдыралын сегидерин болгаш көдүрерин, национал культу-разынын, эртемниң, уран-чүүлдүн чечектелишкенин болгаш тайбын камгалаары дээш демиселинге че-дишкенин болурун бүгү япон улус-ка болгаш ооң интеллигенциязынга күзедим.

Тайбынның болгаш улустарынын хосталгазынын улуг херээнге ханы-зы-биле бердинген совет кижилер чаа, 1952 чылче кирип тура, бүгү улустар тайбынны камгалаары дээш, хосталга болгаш хамаарышпас чо-рук дээш боттарынын эрес-дидим демиселинге чедишкенин болурун ийи-биле күзеп турарлар. Бу эге-лээн чаа, 1952 чыл болза, коммунизм тургузушкунуңа Совет Эвилелинниң ам-даа улуг чедишкениниң чедип аларынын, улус-демократтыг чурт-тарынын социализм үндөзүнн тур-гузарына, хосталга ынакпылдыг улустарның тайбын болгаш демокра-тия дээш демиселинге улуг-улуг чедишкенини чедип аларынын чылы болур дээрзин олар билер болгаш аиаа бүзүрээрлер-даа.

Тайбын политикаы шынчы бол-гаш туруштуу-биле чорудуп, тайбын тургузушкунуң канчаар-даа аажок улуг программазын амьдырал кы-рынга чедишкенин боттандырып

турар Совет Эвилелинниң улуг үле-гер-чижектери тайбынны камгалаары болгаш быжыглаары дээш демисе-жип турар бүгү чурттарда улус мас-саларны сорук кирип турар. Совет Эвилели — тайбынның күчү-шылды-гы чөлөгизи, Ленин — Сталинның партиязынын удуртулганы-биле чо-рааш, бистин улустарымыс тайбын тургузуучу ажилдарына улуг-улуг чедишкенин чедип ап турарлар. Тайбынның тергин улуг тулуглары-ны — Волганн болгаш Днеприниң, Донну болгаш Аму-Дарыянын эрик-теринде коммунизмниң стадиячы ту-лугларынын оттары улам-на чиди-биле хып, улус ажил-агынын бүгү алдырларынын талазы-биле күрүнө планин долду болгаш аажы кү-сетинип турар. Большевик партияның болгаш совет чазактын могаг-шылга чок сагыш-салышкынынын ачызы-биле совет улустун чагай амьды-ралы чайгылыш чок өзүп, эртем бол-гаш культура улам чечектелип турар.

Улус демократиянын чурттары Совет Эвилели-биле сырмый дем-катыжышкынын, ооң акы-дунмалышкы дузаламчызынын ачызы-биле улуг чедишкенин чедип алган-нар. Польша, Чехословакия, Вен-грия, Румыния, Болгария, Албания социализм тургузушкунуң оруу-биле хөгжүвшан, бүдүрүкчү күш-терин сайзырады, экономиязын болгаш культуразын, улустарынын амьдырал деңгелин көдүрөр талазы-биле шаанда сактып безин ындава-зы турган шылгарангай чедишкени-нин чедип алганнар. Чаа амьды-ралды тургузуп турар улуг кыдат улустун чедишкенин бүгү чурт-тарынын миллион-миллион кижилери өөрүшкүдү-биле байрлап турарлар. Германиянын Демократык Рес-публиказы тайбын тургузушкунуң оруу-биле идегелди чоруп орат.

Тайбынның демократияны болгаш социализмни күчүдү лагеринин чурттарынын улустарынын акы-дун-малышкы бузулбас найралы бы-жыктышшаан, улам сайзырап турар.

Социализмни болгаш демокра-тияны лагерин баштап турар Совет Эвилели болза, чаа дайыны бол-дурубас, тайбынны камгалаары бол-гаш быжыглаары дээш демисежи-п турар бүгү-ле депшигелгел күштер-нин төвү апарган.

Тайбын болгаш улустар аразынын айыл чок чоруу дээш демиселге Совет Эвилелинниң удурткучу ролун бүгү чурттарынын тайбынга ынак-шылдыг улустары улуг ынакшы-л-биле болгаш өөрүп четиришкени-биле демдеглеп көрүп турарлар. «Улустар аразынын тайбынны быжыглаары-нын херээнге улуг совет улус эң-не улуг салышкынын кириген. Бүгү делегейин ажилчы чоннарынн эң-не шылгарангай башкызы болгаш бүгү делегейге тайбынны камгалаары-нын херээнге улуг удурткучуу генералиссимус Сталинга удуртур-ган Совет Эвилелинниң улустары тай-бынның политиказын туруштуу-биле чорудуп, канчаар-даа аажок улуг чогаалдыкчы угаан болалды сайзы-радып турар. Совет Эвилелинниң бар болуп турары болза, бүгү делегейде ак-сеткилди кижилериниң тайбын херээн тилээр дээрзинге кызыгаар чок идегелин быжыглап турар. Олар Совет Эвилелинге өөрүп четириш-кени-биле көрүп турар болгаш Совет Эвилелинден өөренип ап турарлар» — деп сурагылы кыдат хөй-ни-тичи ажилдакчы Го Мо-жо чугаа-лаан.

Агрессияны болгаш дайынның, аш-чуттун болгаш аралалды импе-риалисттик политиказынга удур эрес-дидим демисежиринче капиталисттик чурттарынын миллион-миллион ажил-чы чоннарын тайбынның болгаш улустар аразынын найралынын улуг чагай политиказы сорук ки-рип турар.

Агрессияны чаа үптөкчи дайын-ны белеткээрин болгаш кыпыры-ның политиказын — АКШ-тың ча-гырчык бөлүктөрүнүн эжелекчи по-литиказынн изи улам-на тодар-гайы-биле көстүп турар апарган.

Американың Катышка Штатта-рында болгаш англи-америк агрес-си бөлүглендишкенин өске-даа чурттарында боо-чепселенишкенин калчаламы-биле эндере кылып үндү-рүп турар чорук ажилчы массаларга каян-даа көстүп көрбөзү ярааш-кынын таварыштырып турар. Капит-тал чурттарында хамаатынын бүдү-рүлгелери ниитизи-биле кызырлыг, милитаризацияны мөлчүгдөй улам-на өзүп турар. Капиталдын каш-ла саныг ээлери эмни эртир байып, каргыс шагдаларын арастанзып, депшигелгел организацияларны кад-ыг-дошкуну-биле аажылап тура-ры-биле чергелештир калбак улус массаларын амьдырал денгели-нин каян-даа көстүп көрбөзүни-биле кудулап турары — бистин хүше-ривисте капиталисттик делегейин чо-гум херек кырында байдалы ол-дур.

Америк ежелелиң кара-айылын көрүп турар улустарына качылдыг онза улуг болуп турар. Америк им-периалистерниң ежелелинн адеанда кирген Барыын Германияда, Япо-нияда болгаш өске-даа чурттарда ажилчы чоннарын дыка хөй кезек-тери ажил чок хиличтеннишкениге болгаш чартык аш болгаш аш амьды-рал-биле чурттарына таварыш-тыр турарлар. Тараачылар чер чок-талыр болгаш бичин черлиг болур чо-руктан, даштыкы ежелелиң уружу-дан, улгатырган үндүргөдөн болгаш өске-даа мөлчүгдөлдөрдөн качыдап турарлар.

Америк империалистерниң тургус-каны яраашкынын болгаш эрге-чок болур чоруктун корум-чурму-биле, чаа дайыннын айылы-биле капиталисттик чурттарынын улус мас-салары эптежи ораын күзөзүн тур-арлар. Тайбын дээш, боттарынын амьдыралчы эрелери дээш бөдүүн миллион-миллион кижилерин демисе-ли өзүп турар. Тайбын талаалачы-ларынын бүгү-делегей фронтуну кал-барып, быжыгып турар. Чаа дайын-ның кыпсыкчыларынын кижин көөр хөндү чок планнарын үзе ыргып, тайбынның болгаш улустар аразы-нга найралдын херээн камгалаар болгаш быжыглаар дээрзинге улус массаларын шийтирилн күш-телип турар. Колоний болгаш ха-маарышкан чурттарынын миллион-миллион кижилери тайбын дээш идепкейлиг демиселчилеринн оду-руунче кирип, империалисттик мөл-чүгдөлгө удурланып турарлар. Тай-быннын херээ дээш, боттарынын хосталгазы болгаш хамаарышпас чо-руу дээш корей улустун маадырлыг демисели ол чурттарынын улустары-нга үлегер болуп турар.

Тайбынга ынакшылдыг улустар чаа, 1952 чылды дайыннын импери-алисттик кыпсыкчыларына удур, бүгү делегейге тайбынны камгалаары болгаш быжыглаары дээш демисел-ди улам-на күштөлдөрер лозунунн адаа-биле эгелеп турарлар. Эш И. В. Сталинның: «Бир эвес улустар тайбын камгалаарынын херээ бот-тарынын холунга алгаш, ону туюну-нга чедир камгалаар болза, тайбын камгалатынган болгаш быжыглатын-ган турар» деп сорук киричкис өс-тери тайбын талаалачыларынын бү-гү делегей шимчээшкининн дайы-чы кыйгыры болуп турар.

Тайбын дээш демиселдин авангар-дында чоруп оран Совет Эвилелинниң улустары оор мурундиягызы ыш-каш кылдыр чаа чылда дайынны болдурубазынын болгаш тайбынны камгалаарынын политиказын чайгы-лыш чок чорудуп, боттарынын со-циалисттик Төрөөн чуртууну күчү-шылдылы быжыглаарлар. Совет Эви-лени күштүг болур тудум-на бүгү делегейге оон ужу-дузазы улам-на улуг болур болгаш тайбыннын херээ улам-на идегелди болур дээрзин совет кижилер билерлер.

1952 чыл болза, тайбынның бол-гаш демократияны күчүлүг лагериниң улам-на өзүп, быжыгарынын чы-лы болур дээрзинге бүгү чурттарда тайбын талаалачылары быжыгы-биле бүзүрөп турарлар.

(«Правданың» мурунку чүүлү).

«Совет романынң библио-теказы» кылдыр Сталинчы шаннал-дың лауреаттарынын дыка хөй но-марын парларар.

Кыдаттын, Франциянын, Польша-нын, Чехословакияны болгаш өске-даа чурттарыны чогаалчыларынын номнарын парларар планда кир-ген.

ТОКИО

Киодо агентилинин кол редактору дээрги КИИСИ ИВАМОТОГА

Хүндүлүг дээрги К. Иамото! Япон улуска чаа чылдын чагаазын чорударын дилеп турар Силерниң бижиниери хүлээп алдым.

Даштыкы күрүнениң премьерни өске күрүнениң улустунга күзелин илередир ындыг чанчыл совет деятельдерде чок. Ынчалза-даа даштыкының ежелели-биле холбаштыр улуг бергедээшкинге таварышкан япон улуска Совет Эвилелинниң улустары-ның ханы сеткил-катыжышкынын ол чачылды-даа барымдаалавай, Силерниң дилээрни хандырап ужурга таварыштырып турар-дыр.

Япон улустун хостуг болгаш аас-кежиктиг болу-рун күзеп турарымын, бодунун Төрөөн чуртууну хамаарышпас чоруу дээш эрес-дидим демиселинге долу чедишкенин болурун күзеп турарымын япон улуска дамчыдарынын диледим.

Япон империалистерниң база-ла кирип тургы-ны шаандакы даштыкы ежелелиң аар-бергезин Совет Эвилелинниң улустары боттары көргөн-нөр. Ычангаш олар япон улустун качылдыгын долзуу-биле билип, оларга ханызы-биле сеткил-катыжышкы-нын илередип, Совет Эвилелинниң улустары Төрөөн чуртууну катап хөгжүүрүн болгаш хамаарышпас

чоруун чедип ап шыдааны ышкаш, япон улус боду-нун төрөөн чуртууну катап хөгжүүрүн болгаш ха-маарышпас чоруун чедип ап шыдаар деп идеген турар.

Япон ажилчыларынын ажил чокталыр чоруктан болгаш эвээш ажил төлөвиринден хосталырын, массалыг хергелгел бараанынын аар өртктерин чок кылдыр болгаш тайбынны камгалаары дээш демиселинге чедишкенин болурун күзеп тур мен.

Япон тараачыларынн чер чокталыр болгаш бич-ин черлиг чоруктан хосталырын, аар үндүргүлери зуут-каарын, тайбын камгалаары дээш демисе-линге чедишкенин болурун күзеп тур мен.

Япониянын демократтыг күштеринн долу тил-елгели болурун, чурттуң эконом амьдыралын сегидерин болгаш көдүрерин, национал культу-разынын, эртемниң, уран-чүүлдүн чечектелишкенин болгаш тайбын камгалаары дээш демиселге чедишкенин болурун бүгү япон улуска болгаш оон интеллигенциязынга күзедим.

Хүндүлел-биле И. СТАЛИН.
1951 чыл, декабрының 31.

Москвлага чаа чылдын баштайгы хүнү

Чаа чыл-биле! Ол чылыг өстөрени январь 1-де чер болганга: театрлар-га, культура бажынарнага, кудум-чуларга, метрога чугаалал тур-ган. Бүгү совет кижилер ышкаш Москваның ажилчы чоннары 1952 чылга өөрүшкүдүг ужурашканнар.

Найсалалдыг кудумчуларынга ян-варь 1-ин улуг өөрүшкүдүг болган. Хөй-хөй москвачылар чаа чылдын концерттерин болгаш спектакльде-рин барып көргөннөр. Москва хо-орайнын төөгүзү болгаш чаартыш-кынын музейинге москвачылар ар-хитектур амсамблеинин чаа-чаа ба-жынарнын дөзөмелдерин-биле болгаш чуруктары-биле тамышкан. 1951 чылдын Бүгү-эвилелиң чурук делгелгези аятынган Третьяковс-кий галлерейинн залдары хөй кижилер-биле долдунган турган.

Чаа чылдын бир дугаар хүнү школачылар сонурганчы-биле эр-тиргеннөр. Театрларга, культура ордунарына болгаш клубтарга ур-ениктер болуп эрткен. Байлак-шылды-биле шиметинген чаа чыл-дын элкарларынын оттары чиди-биле хып турган.

Найсалалдыг күш-ажылчы амьды-ралы база-ла соксаваан: «Серп и Молот» деп заводтук металлургия кан эзилдирди, Сталин аттыг авто-заводта конвейерлер үзүктел чок шимчеп, бедик тудуларнын тудуш-куннары үргүлчүлүк турган.

1952 чылдын бир дугаар хүнү ын-чаар эрткен. Совет улус чаа-чаа тил-елелерге шийтирилди-биле бар чоруюр. Большевик партиянын удур-тулгазы-биле, улуг баштыкчы бол-гаш башкы эш И. В. Сталинның башталгазы-биле бистин улустары-ныс коммунист тургузушкунга, бүгү делегейге тайбын дээш демисе-ли оон-даа ынай чедишкенин чедип алырлар.

(СЭТА).

Чаа чылда чаа бажынарже

Бистин чуртуун муң-муң ажилчы чоннары чаа чылды чаа бажынарга ужурашканнар. Краснодарның «Ок-тябрь» заводунун ажилчыларынын өг-бүделери үш каз бажыкче көш-кеннөр. Эт комбинатынын ажил-чынары болгаш албан хаагчылары, нефтчилер, балыкчылар база-ла чаа өрээлдерин алганнар. Кубань-нин ажилчы чоннарынын он-он өг-бүделери байрлалды 1951 чылда тудуп тургускан өрээлдерге ужу-рашканнар.

Тудугуларнын чаа тургустуулар турар хоорайы — Каховканың чүс-чүс бажынарда чаа чылдын өл-калары бир дугаар-ла кыпкан. Бай-ырлалды мурунда беш чүс чыгыс ажилчынаар хоорайның 4 болгаш 6 кварталдарында бажынарже көжүп киргеннөр.

Ярославль магистральнин демир-орукчуларынын 70 өг-бүделери бай-ырлалды күрүнениң дузаламчызы-биле тудуп тургускан чаа бажынарга ужурашканнар. Мында ам-даа 105 бажынарын тудуп турар. Орук туду-гужуларында боду бажың тудуп алыр дээш кижилерге 1951 чылда кү-рүнө бодун чартык миллион рубль чээлини, ыяшты болгаш өске-даа ту-дуг материалдарын үндүрүп берген. Эрткен чылын Винникий магис-тралинде хөй-хөй өрээлдериг 5 чурталга бажынарын тудуп тур-гускан.

(СЭТА).

Бистин областа Нөдээ ажил-агының специалистерин шаңнааны

1950 чылда областың колхозта-рында нитилештирген мал ажилы хөгжүдөрүнн планын күзөткени болгаш аажы күзөткени дээш кө-дээ ажил-агынын район килдисте-ринин, зооветеринария участоктары-нын, пункттарынын элээн хөй спе-циалистеринге ажилчы чоннарын депутаттарынын Тыва область Сове-диниң күзөкчи комитетинин ший-тирил-биле чокта чаа ашка шаңна-лын ту-тус тывышкан.

Шаңнаткан специалистер болза:
1. Л. П. Горячева — мурунда Кызыл районун көдээ ажил-агы килдизиниң кол зоотехни турган, ам көдээ ажил-агынын область эртелегини улуг зоотехни.

2. К. С. Павлова — Кызыл райо-нун көдээ ажил-агы килдизиниң кол зоотехни.

3. А. И. Жыркунов — Кызыл районун көдээ ажил-агы килдизиниң кол мал эмчизи турган, ам Кызылда «Асколи» лабораторияны эртелекчизи.

4. Г. А. Трапичин — Би-Хем рай-онун көдээ ажил-агы килдизиниң кол зоотехни турган, ам ол килдиз-тин эртелекчизи.

5. В. С. Алексеев — Би-Хем рай-онун көдээ ажил-агы килдизиниң мал эмчизи.

6. В. М. Кончук — Улуг-Хем рай-онун көдээ ажил-агы килдизиниң эртелекчизи турган, ам ВКП(б)-нин Улуг-Хем райкомунун секретари.

7. Т. Б. Арандод — Улуг-Хем рай-

онун көдээ ажил-агы килдизиниң кол зоотехни.
8. Т. А. Хлопова — Улуг-Хем рай-онун көдээ ажил-агы килдизиниң зоотехни.
9. Т. А. Горбунова — Би-Хем рай-онун көдээ ажил-агы килдизиниң кол мал эмчизи.
10. С. М. Ак-оол — Кызыл райо-нун Серерлиге зооветчаството эртелекчизи.
11. А. А. Знаменская — Кызыл районун Чедерде зооветпунктузун эртелекчизи турган, ам Кек-Тейде зооветпунктузун эртелекчизи.
12. Н. Б. Чув — Кызылдың зоо-ветчаствотозун эртелекчизи тур-ган, ам мал чиг-эди белеткээр чер-нин веттехниги.

13. И. Т. Сычев — Би-Хем рай-онун көдээ ажил-агы килдизиниң төп зооветчаствотозун эртелекчизи турган, ам ол килдизиниң кол зоотех-ниги.
14. П. М. Шурышева — Кызыл районун Ээрбекте зооветпунктузу-нун зоотехни.
15. В. П. Волченко — Кызыл рай-онун Ээрбекте зооветпунктузу-нун эртелекчизи.

Оон ынай, ниитиниң мал ажилы хөгжүдөрүнн күрүнө планын ниити область талазы-биле күзөткөн бол-гаш аажы күзөткени дээш обла-стын көдээ ажил-агы эртелегиниң улуг зоотехни турган, ам ол эр-телегиниң кол зоотехни А. Т. Соболе-вага база ашка шаңналын тывышкан.

«Май 1-зи» колхозтун аңчылары анныр сезонунун төнчүзүнге чедир аннашкынын үргүлчүлээр деп ший-тирлеп, аннашкынын үргүлчүлээр турар.

«Май 1-зи» колхозтун аңчылары анныр сезонунун төнчүзүнге чедир аннашкынын үргүлчүлээр деп ший-тирлеп, аннашкынын үргүлчүлээр турар.

Болхозчу малчынын чедишкени

Чөөн-Хемчик районда «Октябрь 30 чыл ою» колхозта хойжу Эдер-оолдун ажаап турар хой малы ки-дин төрүп турар. Чоокка дээр тө-рөөн 180 хойнун 180 хураганын, 6 өшкүнүн 6 анайын бүрүн камгалап алган.

Эш Эдер-оолдун кадарган малын күжү өске каларчыларынын ма-лындан артык семис шыраак болуп турар. Оон чылдаганы болза, мал-дын оларын кончуг таварыштырар, чемгерилгени болгаш каяанын иш-тин хүн үргүлчү хынап ажилдап турар.

Херэеженнерниң чедирген дузазы

Эраин районун «Сталинчы орук» көдээ ажил-агы артелинин херээ-женнери, колхозта херээеженнер чө-вүленин даргазы, коммунист эш Деиницааның саналы-биле Мериде мединпункту олар аяжын хал бээр деп боттарынын хуралына дугуруш-кан. Боттарынын сөзүнге ээ болуп,

Уран-чечен чогаалдар үндүрүлгези

Күрүнениң литература номнары үндүрер черин редакция чөвүлди 1952 чылда үндүрер чечен чогаал-дарнын планын чугааллашкан. 340 номну парларар айткан, Остров-скийниң, Толстойнун, Некрасовтун, Горькийниң чогаалдарынын чынды-ларын үндүрерин үгүлчүлээр-биле кады Гогольдун, Гончаровтун, Ус-

пенскийниң чогаалдарынын чынды-ларын үндүрер.

Орус болгаш барыын чүктүн чо-гаалчыларынын чогаалдары тускай номнар кылдыр хөй тиражтаркы үнер. Совет чогаалчылар — Виш-невскийниң, Павленкоунун, Фединиң болгаш Эренбургтун чогаалдарынын чындыларын парларар-биле белет-

кеп турар. «Совет романынң библио-теказы» кылдыр Сталинчы шаннал-дың лауреаттарынын дыка хөй но-марын парларар.

Кыдаттын, Франциянын, Польша-нын, Чехословакияны болгаш өске-даа чурттарыны чогаалчыларынын номнарын парларар планда кир-ген.

(СЭТА).

ПАРТИЙНИ АМЫДЫРАЛ

Партийжи политиканы ажилды деңгелин бедир

Барын-Хемчик районун ажил-агыйында «Барлык» совхоз бир улуг эгерин жепел турар. Ынчаарга «Барлык» совхоз ажил-агый хөгжүлдөзүнүн талазы-биле областтын совхозтарынын көскү черинге кирбей келген. Күрүнөгө дугаар эт планын 76 хуу, дук планын чүгө 49 хуу күүсеткен болгаш алдыр болза чогуур дүжүт планын база күүсетпэн.

Совхозта партия эге организацианын партийжи-политиктик болгаш организас-массалык ажилдарынын деңгели куду болуп турарын, ажил-агыйга партиянын удуртулузын, коммунистерни муракчы ролун көргүспей турарын чоокта ча болган партиянын өтөт-сонгулдак хуралына илередиш шүгүмчүлөн.

Партия өөредилгези

Би-Хем райондун төвү Туран хоорайнын тыва чеди чыл школарынын чанынга «ВКП(б) төөгүзүүнү допчу куруун» өөренирини бөлүмүн тургускан. Бөлүмде чеди чыл школарынын башкыларында, Туранда көдээ ажил-агый школарынын башкыларында болгаш өске-даа албан организациаларында 16 киж диннакчылар болуп турар.

Партиакбинеттиң ажилын өкиждер

ВКП(б)-нин Улуг-Хем райкомунун чанында партия кабинети (эргелекчи эш Н. Кошелев) районда партия чырыдышынын төптөлдирин удуртур хүлээлгезин багай күүседип турар.

Кадрларнын экономика өөрениринге дузаламчы

Улетпур продукциязынын бот-өртээ болгаш ону чингедирини аргалары

Улетпур бүдүрүлгелеринин продукцияларын бот-өртээ болза, социалисттик улетпур бүдүрүлгелеринин продукцияны бүдүрүлгелеринге чарыгдан материалдык болгаш акша чарыгдаларынын деңгели болур.

Колхозтарга 1952 чылда бүдүрүлгө планнарын тургузары

Совет күрүненин, большевик партиянын болгаш эш Сталинниң хүн-бүрү дузаламчызынын ачында бистин областкы колхозчулары колхозчу шөлдерин дүжүдүн бедилерин, ниитиниң мал ажылын өстүрүп, оон продуктулуун бедириниң талазы-биле улуг чедишкенин чеди ап, күрүнө мурнунга бир дугаар хүлээлге — тараа, эт, дук дугаарынын планнарын хуусаа бетинде күүсеткенер.

Б. МАКСИМОВ.

К. ЭМЕР-САРЫГ. М. КАВАА-САРЫГ. Партиакбинеттиң ажилын өкиждер. Улус ажил-агыйында камналга дээш демисел болза, социалисттик тудушкунуң темпелерин болгаш социализмден коммунизмге шилчигенин темпелерин моон сонгаар көвүдөлдериңге база бир эң чугула чүүл болур.

ПОЛИТШКОЛАЛАРЫҢ ПРОПАГАНДИСТЕРИНГЕ ДУЗАЛАМЧЫ

Совет улус дайын сөөлүндөги үедө ССРЭ-нин улус ажыл-агыйын катап тургузар болгаш улам хөгжүдери дээш демиселде

Кичээлдерини сорулгазы. «Совет улус дайын сөөлүндөги үедө ССРЭ-нин улус ажыл-агыйын катап тургузар болгаш улам хөгжүдери дээш демиселде» деп тема Совет Эвилелиниң Ада-чуртун Улуг дайыны доорунан соондан (1945 чылдан) бээр бо хүннерге чедир үени лара тудуп турар. Эрткен чылдар болза, бистин чурттуң экон-омич күчү-шакталынын, Совет Эвилелиниң ажылчы чонунун культуразынын болгаш материалдыг чаагай байдалынын чаа күчүлүг көдүрүшкүнү дээш, коммунизм тургузушкуну дээш Ленин — Сталинниң партиянын удуртуулгазы-биле совет улустун маадырлыг демиселиниң чылдары болган.

Бо теманы өрөөниниң сорулгазы болза, кичээлдер болгаш бот-кичээл эжилдери чоруп турда политиколон диннакчылар дайын сөөлүндө үедө совет улустун канчаар-даа аажок тургузукчу улуг ажыл-чорудугазынын дугайында, дайын сөөлүндөги сталинчы беш чылдары күөсидери дээш совет кижилериниң демиселинге большевиктер партиязынын сорук-кирикчи болгаш башкарыкчы ролунун дугайында тодаргай билигин алырлар.

Бо теманы өрөөнири болза, ам совет улустун амдыралда боттарыны б турары, С.СРЭ де коммунизм тургузушкунунун дугайында эш Сталинниң баш бурунгаары гениилг төдөвилелдериниң төөтүлүгүжүр-дуазынын ханычы-биле тайылбырлап билип алырынга дыннакчыларга дузаалаар ужурул.

Өөредилге шагын хуваары. «Совет улус дайын сөөлүндөги үедө ССРЭ-нин улус ажыл-агыйын катап тургузары болгаш улам сайзырадыры дээш демиселде» деп теманы өрөөнирлик өөредилге планында 12 шактарын берип турар. Ол шактарны мындаар хуваары сумелээр:

- 1. Дайын сөөлүндөги сталинчы беш чыл планы — 2 ша.
2. Социалистг үлетпүрүнүң чедишкинери — 2 ша.
3. Социалистг көдээ ажыл-агыйын чедишкинери — 2 ша.
4. Коммунизмниң улук тудуулары — 4 ша.
5. Совет улустун культурулуг болгаш материалдыг дөшпелиниң өзүлдези — 2 ша.

Пропангандистин чуугазы. Теманың «дайын сөөлүндөги сталинчы беш чыл планы» — деп бирги бөлүгүнүнү талазы-биле чууганы мындаг чижектиг план-биле чорударын сумелээр:

- 1. Улус ажыл-агыйын тайбың байдалга эле тургусканы.
2. 1946 чылдың февраль 9-та эш Сталинниң төөтүлүгү чуугазы — ССРЭ-ге коммунизм тургузарынын программазы.

- 3. Дайын сөөлүндөги сталинчы беш чылдын кол сорулгалары.
4. Дайын сөөлүндөги сталинчы беш чылды күөсидери дээш Ленин — Сталинниң партиязынын удуртуулгазы-биле совет улустун демисели.
5. Немеч-фашистг эжелекчилерден качыдаан райондары катап тургусканы.

Чугаага пропангандист болза, 1946 чылдың февраль 9-та сонгучулар хуралына эш Сталинниң төөтүлүгү чуугазынын тайылбырларынче, дайын сөөлүндөги беш чылдын кол сорулгаларын характерлээринче кол кичээлгеин салыр ужурул.

ССРЭ-ниң улус ажыл-агыйын тайбың байдалга эле тургузушкуну иштики болгаш бүгү дөлегей талазы-биле кандыг байдаллар турда, кандыг хевир-биле болуп эрткенниң чууганын өзегинге дочулап айтыр. Немеч-фашистг эжелекчилерин бистин чуртка таварыштырган аажок улуг үредээшкинериниң дугайын чуугаалаар болгаш когаралдарын хемчээ айтыр керек. Кандыг-даа капиталистг күрүнө шак мындаг чадирингерге таварышкан болза, кудулап бадышкыга дөжери, хөй-хөй чылдарын дургузунда өөдөлеп шыдавазы болгаш күштүг империалистг күрүнелерин аар-берге хамаарылгазына кирери чайлаш чок ийик. Америк-англи империалистг боттарынын кордаашкынын ийнар салып турганнар. Олар Совет Эвилели дайын сөөлүндө бодунун бергедээшкинеринге шыдашпас, ыччангаш оларга кул болуп кире бээр деп санап турганнар. Ыччалза-даа империалистг араатанарын ол илегели буурап дүшкөн. Совет улус дашкыктан дузаламчы чокка, бодунун хууда күштери-биле хосталган райондарын ажыл-агыйын кыска хуусаанын ишинде долузу-биле катап тургускан. Чүгө катап тургускан эвес, харын дайын мурунун денел-биле денээрге ол райондарын үлетпүрүнүң болгаш көдээ ажыл-

агыйын бодурулгезиниң элээн өзүлдениң чедип алган. ССРЭ-нин бүгү улус ажыл-агыйын ыракта бурунгаар хөгжүткен.

Чүгө Совет күрүнө социалистг тургузунуң канчаар-даа аажок артык күчүлүг чоруунга даянып алгаш кыска хуусаанын ишинде дайын сөөлүндөги бергелери ажыл, улус ажыл-агыйын катап тургускан болгаш бурунгаар чорудуп шыдаан — деп пропангандист айтыр. Ооң соонда пропангандист болза, 1946 чылдың февраль 9-та эш Сталинниң төөтүлүгү чуугазынын утказын тайылбырлар. Большевик партиянын болгаш совет улустун улуг баштынчызы бо чуугазына дайын сөөлүндөги беш чылдың кол сорулгаларын тодараткан, большевиктер партиязынын элээн үр үениң дургузунда планарын тайылбырлаан, ССРЭ-ге коммунизмниң материал-техниктиг суурун тургузарын тодоргай программанын эртем өзүу-биле үндөсилээн.

Ооң соонда пропангандист болза, дайын сөөлүндөги сталинчы беш чылдын кол сорулгаларынын характеристказынче кирер.

Беш чылдын планын өзугаар ССРЭ-ниң үлетпүрү 1940 чыл-биле денээрге 1950 чылда 48 хуу хөй продукцияны, ыччаарга көдээ ажыл-агый — 27 хуу хөй продукцияны бүдүрер ужурул турган.

Беш чыл планына бир дугаар элчегиниң кичээлгеин аар үлетпүрүнү болгаш демпр-орук транспорттун катап тургузарына болгаш сайзырадырына салган турган, бо чорук болза, чурттуң улус ажыл-агыйын бүгү арткан адырларын чедишкиниг катап тургузарына болгаш сайзырадырына шиттирлиг чугула чүд болган.

Совет Эвилелиниң улустарынын материалдыг чаагай байдалынын улам ынай өзүлдени хандыраар дээш чурттакчы чонга хергелээш чүдүлдерин бүдүрер көдээ ажыл-агыйын болгаш үлетпүрүнүң чаа көдүрүшкүнүнү планга баш удур көргөн.

ССРЭ-нин улус ажыл-агыйын бүгү адырларынга техниктиг хөгжүлдени оон ынай сайзыраарына онза кичээлгеин планга көргөн турган.

Культура амдырал чарыгдалына күрүнө чарыгдаларын улгатырар, күрүнө болгаш кооператив садынын чангыстап садар бараан саарылгазын хемчээ калбартыр дугайын беш чыл планына төдөвилээн.

Совет улус чаа беш чыл планын улуг көдүрүшкүнү-биле уткаан, оларын амдырал эрге-ажыктарын харылап турар дайынчы программа кылдыр оон хүлээп алган. Беш чыл планын долдуур болгаш ажыр күөсидери дээш күчүлүг социалистг чарыш бүгү чуртка калбарган.

Он-он миллион эр, херээжен ажылчылар, эр, херээжен колхозчулар, албан хаагычтар болгаш инженер-техниктиг ажылдакчылар социалистг чарышка идеякелги киришкенер. Бистин чуртувуска социалистг чарыш дайын сөөлүндөги ышкыш каян-даа шак мындаг массалык болгаш калбарышкынныг болбай турган. Социалистг чарыш өзүлүгү бүгү улустун херээ аларган. Төрөөн чурттуң алдарына патриотчу күш-ажылдын кайгамчыктыг үлегер-чижектерин көргүскөн социалистг чарыштын он-он муң муракчыларын ажылчылар болгаш тараачынар боттарынын ортузундан илердин деткин үндүргөннер. Дайын сөөлүндөги үедө ажылчыларын социалистг чарыжынын шак мындаг арга-хевирлериниң ужуру-дуазы, чижээлээрге, ажылчыларын мергезеэн ажыл-агый-биле бүгү-үзүлгө социалистг чарыжы, бүдүрүлгелерин эргилде хөргөнгилерин саярылганын дүргедери дээш, материалдарын камнаары дээш демисел, мастер Чуткихтин аргазы-биле продукцияны бектик шынары дээш демисел, коллективтиг стахановчу ажыл, бүдүрүлгө ажылдакчылары биле эртем ажылдакчыларынын чогадыкчы калы ажылдакчыларын болгаш өскөлери-даа пропангандист айтыр.

Дайын сөөлүндөги беш чылдын шыларгангай стахановчуларынын бүдүрүлгени, колхозтун, МТС-тиң ийикле, совхозтун муракчы кижилериниң аттарын чуугаага ааар, оларын ажылынын аргаларын дугайын чуугаалаар керек. Чижээлээрге, Москваның хоюлган-декилээр станоктар бүдүрер заводунун токари Сталинчы шанналдык лауреады Павел Быковтун дугайын чуугаалааш, металл кезерин дүргедерин улгатырарын чоорту ажыл-биле оон канчаар чедип алганын көргүзери чугула. Павел Быков дыка хөй практиктиг дуржулгаларын

түнелинде кончук дүрген бекдик дамчыдып берилгелерде металлды белең кезер болгаш демир чонгузун, кескиндилерин арылдарынын эки арга-хевирин тыпкан деп чүве билдингир. Дайын мурунда дүргеделикчи токарляр минуттада 30—40 метри кезер дүргеделигге ажылдап турганнар. Ажылдын аргазын улам сайзыратышкан, чаартылганы кирип, бодунун ажылына механиктик болгаш нити культураны бедитишкан, Павел Быков кезериниң дүргеделигизин минуттада муң аягы метр чедирген.

Коллективтиг стахановчу ажылдын аргаларын Москваның «Калибр» заводунун микрометрлер цехиниң чижээнге тодаргай көргүзүп болур, ында Сталинчы шанналдык лауреады Николай Российский улуг мастер болуп ажылдап турар. Ол цех чуртта бир дугаар стахановчу цех болган. Беш чылдын сөөлүгү чылдында планнаан бүдүрүлгениң денелени 1947 чылдын сентябрылде олар чедип алган. Цехтиң ажылчылары шак мындаг түндөлери кызымакый техниктиг өөредигин, күш-ажылды эки организастанынын, чаа технологиянын (улаштырар аргаже шилчезинини) ачызы-биле, эртем ажылдакчыларынын дуазы-биле, социалистг чарыштын ачызы-биле чедип алган.

Ажылдын стахановчу аргаларын массалыг непередириниң инициаторчузу инженер Ковалев үнелиг эгелээшкини кылган. Чаарткычларын дуржулганын өөренер болгаш операциялар айы-биле оон байылар, ол дуржулганы калбаа-биле непередирини организастан деп санап үндүргөн (Ф. Ковалевтин дуржулганынын тодаргай тайылбырын пропангандист 1950 чылдың август 24-те үнген «Правда» парлаан оон чүдүлден тып ап болур).

Дайын сөөлүндөги беш чылдын суралгы стахановчуларын күш-ажылынын аргаларын дугайында материалда «Сталин бисти өстүргөн» (профиздат 1950 чыл) деп номдан пропангандист база тып ап болур. Боттарынын дуржулгаларын дугайын Сталинчы шанналдык лауреатары В. Михайлов, В. Боронин, И. Белов, М. Рожнева, Л. Копаенко, К. Королёва, Н. Васильева, В. Уткин олар ол номда чуугаалап туралар. Оон анында, профиздаттын үндүргени «Мастерниң сөзү», «Бекдик дүргедээшкинде», «Сталинчы чаа беш чылдын стахановчулары» деп номнардан база төп болгаш чер чер солунарында материалдары ажылдап болур.

Москваның идик кылдыр «Буревестник» деп фабриказынын стахановчулары М. Левченко болгаш Г. Мухановтун инициативазы-биле чурттуң чик-эт үлетпүрүнүн бүдүрүлгелеринде бүдүрүлгө операциязынын бүрүзүгө продукциянын бот-өртөөн чингидери дээш социалистг чарыш калбарган. Стахановчу күш-ажылдын ол чаа арга-хевириниң дугайында материалдарын пропангандист төп болгаш чер чериниң парлалгазында тып ап болур.

Бүгү чуртка суралгы шыларгангай стахановчуларын чедишкинериниң дугайын чуугаалааш, пропангандист бодунун бүдүрүлгезиниң, хоорайнын, районунун база облазынын муракчы ажылчыларынын аттарын ааар.

Чугаага немеч-фашистг эжелекчилерден качыдаан райондарын катап тургузушкунунун дугайында айтырыгга доктаап чуугаалааш, ол болза, дайын сөөлүндөги үедө бистин чурттуң эң чугула сорулгаларын бериизи турган деп чүвени айтыр, Ленин — Сталинниң партиязынын удуртуулгазы-биле совет улус ол сорулгалы канчаар шиттирилээрлик деп чүвени чыраар, немеч-фашистг эжелеге үредилге таваржып турган районнарда улус ажыл-агыйын катап тургузушкунунун талазы-биле ажылчы чугула түнелдерин толардып чуугаалаар.

Оон ынай пропангандист болза, дайын сөөлүндөги чылдарда чурттуң бүдүрүлгүч күштерин улам дүргөн сайзырадыры дээш совет кижилерин, бистин бүгү улустуң патриотчу шимчээшкини Ленин — Сталинниң партиязы баштап турган деп чуугаалаар.

Коммунистг партияга удуртурган, совет улустун маадырлыг демисели улуг тилелгелиг болган. 1946 чылдың мартта ССРЭ-ниң Дээди Советиниң хүлээп алганы, 1946—1950 чылдарда ССРЭ-ниң улус ажыл-агыйын катап тургузарын болгаш сайзырадырынын дайын сөөлүндөги беш чыл планы чедишкиниг күөсетинген, а планың чугула-чугула онаалгалары ыракта ажыр күөсетинген. Дайын сөөлүндөги бир дугаар

беш чыл планын чедишкинин күөсеткини болза, ССРЭ-ге коммунистг нитилелди тургузар дугайында эш Сталинниң төөтүлүгү айтышкындарын ботандыраарын оруунга улуг базым болган.

Чугаага белеткендер пропангандист болза, дайын сөөлүндөги беш чыл планынын дугайында хоюлдуу, дайын сөөлүндөги беш чылды күөсеткенин түнелдериниң дугайында ССРЭ-ниң Курплан чериниң болгаш ССРЭ-ниң Төп Статистика Эргелелиниң Дыңнадын өөренер, турар черин чижектерин, саннарын, фактыларын чып алгаш оон соонда чуугаага көргүзөр.

Дайын сөөлүндөги сталинчы беш чыл планынын дугайында материалдарын тайылбырлап турган, пропангандист политшколаларга көргүзүлгө өөредилге херекселдериниң Альбомундан чогуур диаграммаларын (65, 66, 67 болгаш өске-даа арыннары) ажылдаар. Дайын сөөлүндөги чылдарда совет улустун маадырлыг, патриотчу күш-ажылын көргүскөн совет литератураның чамдык чечен-чогаалдарын пропангандист база ажылдап болур, чижээ, А. Волашинниң «Земля Кузнецкая», В. Закуркинниң «Пловучая станция», Г. Николаеваның «Жатва», Е. Мальцевтиң «Чуректин ханызында» болгаш өске-даа романынын ажылдаар.

Бот-кичээл ажылдына онаалга. Өөредилге номуңуң «Дайын сөөлүндөги сталинчы беш чыл планы» деп бөлүгүн (II үндүргени, арын 151—163) номчурун дыннакчыларга пропангандист сумелээр.

Беседая айтырылар. «Дайын сөөлүндөги сталинчы беш чыл планы» деп бөлүктүн талазы-биле беседаны мындаг чижектиг кол айтырылгара чорудуп болур:

- 1. Эш Сталин 1946 чылдың февраль 9-та чуугазына совет улустун мурунга кандыг-кандыг сорулгалары салганы?
2. Дайын сөөлүндөги беш чыл планынын кол сорулгалары кандыгыл?
3. Дайын сөөлүндөги сталинчы беш чыл планын ботандыраары дээш совет улус канчаар демиселкенил?
4. Дайын сөөлүндөги сталинчы беш чылды күөсидеринге социалистг чарыш кандыг ролду болганы?

Беседа чоруп турда дыннакчылар болза, дайын сөөлүндөги чылдарда совет улустун мурунга эш Сталинниң салганы чугула-чугула сорулгаларын дугайын чуугаалаар ужурул. Улус ажыл-агыйын тайбың байдалга эле тургузары ССРЭ-ге кандыг байдалга болгаш канчаар эрткенни; капиталистг чурттарга дайын сөөлүндөги үе экономикага ажыл шыдаваз бергелери чүгө болдурган болгаш ажылчы массаларга чаа-чаа яларалдарын таварыштырганын беседага көргүссө чогуур.

Беседаны ийги айтырынын бүгү тала-биле чуугаалайып көөр төлөөлө пропангандист ону каш кезек айтырылгара чарар. Пропангандист болза, чижээлээрге дыннакчыларын мурунга мындаг айтырыларын салыр: беш чыл планына үлетпүр талазы-биле кандыг кол сорулгалары салган турганы? Планга аар үлетпүрү болгаш демир-орук транспортун катап тургузарыне болгаш хөгжүдериңе бир дугаар черини кичээлгеин чүгө угландырган турганы? Хергелелдин чүдүлдерин бүдүрү үндүрер көдээ ажыл-агыйын болгаш үлетпүрүнүң мурунга планда кандыг-кандыг кол сорулгалары салган турганы? ССРЭ-ниң улус ажыл-агыйын бүгү адырларынга техниканы улам ынайгы хөгжүлдөзүнө онза кичээлгеин планга чүгө салганы? Совет улустун материалдыг болгаш культурул денелени бедидериниң талазы-биле беш чылдын сорулгалары кандыг-кандыг турганы?

Бо бүгү айтырыларын дес-дараалап чуугаалайыры болза, дайын сөөлүндөги беш чылдын кол-кол сорулгаларынын дугайында тода болгаш көсүк билигин алырынга дыннакчыларга дузаалаар. Дайын сөөлүндөги беш чылдын кол-кол сорулгаларын болгаш түнелдериниң дугайында диаграммаларын, плакаттарын беседага ажылдаары эргежок чугула. Өөредилгениң ол көргүзүлгү материалдарын пропангандист партбиблиотектен болгаш ол черин библиотеканында баш бурунгаар тыптыңды алыр.

Пропангандистин чуугазы. Теманың «Социалистг үлетпүрүнүң чедишкинери» — деп ийги бөлүгүнүнү талазы-биле чууганы мындаг чижектиг планга тургузууп болур: 1. Беш чылдын үлетпүр талазы-биле түнелдери. ССРЭ-де үлетпүр бүдүрүлгезиниң шуурган аар өзүлдези. 2. Социалистг үлетпүрүнүң улам ынай көдүрүшкүнү дээш совет улустун демисели. Теманың бо бөлүгүнүнү талазы-биле өөредилге материалында, ол ышкыш чугаага белеткеннип турар үезинде, пропангандиске ажылдаар хөй саннар, документилер бар. Дыннакчыларын кичээлгеин будулдурбас төлөөлө чугаага чүгө эң чугула саннарын көргүссө чогуур. Пропангандист болза, чижээлээрге, кара металл бүдүрүлгезиниң дайын мурунундагы денелени 1950 чылда 35 хуу чедир бедидер деп беш чыл планы төдөвилээн деп айтыр. Херек кырында ол бедидишин 1950 чылда 45 хууга денешкен, Хөмүр даш казарынын дайын мурунундагы планын беш чыл планына 1950 чылда 51 хуу чедирер кылдыр баш удур планнаанын орунга 57 хуу бөлөөн турган. 1950 чылда нефть тывыжын беш чыл планынын онаалгазы-биле 7 хуу ажыра деп көргөн болза, дайын мурунда денелени 22 хуу ажырган. 1950 чылда электри күжүн ажылдаары беш чыл планынын онаалгазы-биле 110 хуу болган болгаш 1940 чылдын денелениңден 87 хууну ажырган. Капитал салышыкынын талазы-биле беш чыл планы 22 хуу ажыр күөсетинген. 1946—1950 чылдарын дургузунда күрүнениң, кооперациянын болгаш колхозтарын үрүмкө бүдүрүлгелерин санаваарга 6 муң ажыг үлетпүр бүдүрүлгелерин катап тургускан, туткан болгаш ажылдап кирген. Бүдүрүлгелериниң катап тургузушкунун, тудуунун болгаш реконструкциянын, оларын ада чурттуң муракчы техниказы-биле хандырганынын түнелде ССРЭ-нин бүгү үлетпүрүнүң кол бүдүрүлгө фондустары 1940 чыл-биле денээрге 1950 чылда 58 хуу улгаткан. Немеч-фашистг эжелекчилерге үредетирген үлетпүр-бүдүрүлгелериниң катап тургузушкунуң чаа бөлүгүнүнүң техникаг суурун чоруттуган деп онзаалап демдеглээр чугула. Бистин чурттуң улус ажыл-агыйын сайзыралына техниканың хөгжүлдени дыка улуг ужуру-дузалыг болган. Дайын сөөлүндөги үедө бо талазы-биле канчаар-даа аажок улуг чедишкиннер чедип алдыган. Техниктиг хөгжүлдениң сайзыралына чугула роль машина тудуунун үлетпүрүнөге хамааржып турар. Дайын сөөлүндөги чылдарда чедип алдырган совет машина тудуунун чедишкинерин пропангандист көргүзөр. Машина тудуунун продукциязы 1950 чылда дайын мурунун денелени 2,3 катап ашкан. Беш чылдын чүгө сөөлү ийи чылдарын дургузунда совет улус ажыл-агыйын машина тудуучуларында 700 ажыг чаа хевирин аныгы-ангы машиналарын алган. Чаа техника болза, бистин чурттуң улус ажыл-агыйын улам ынай техниктиг чартып чепселээшкинин улуг хемчээлдин-биле чорударынын аргазын, улуг күш үндүрер аар ажылдарын механизастаарын бедидерин, совет кижини күш-ажылын чингидерин болгаш ажылчыларын күш-ажылынын бүдүрүлгүчүлүн дыка бедидерин болдурган. Ажылчыларын патриотчу күш-ажылынын болгаш чаа техниканы дидим ажылдаанынын түнелде үлетпүрдө күш-ажылды бүдүрүлгүчүлүгү 1940 чыл-биле денээрге 1950 чылда 37 хуу өскөн.

Совет үлетпүрүнүн чедишкинериниң дугайында чууганы дооскаш, пропангандист болза, социалистг индустрияны сайзырадырынын элчегелиг чугула сорулгаларын дыннакчыларын кичээлгеин мөөңөө, күш-ажылды бүдүрүлгүчүлүн бедидер, техниканы эки ажылдаар, эртемин чаа чедишкинерин бүдүрүлгө дидим ажылдаар дээш могай-шыла чок демисежир деп үлетпүрүнүң ажылдакчыларын большевик партия кыйгырып турар. Большевик партия болгаш совет казак үлетпүр продукциязынын бот-өртөөн чингидер талазы-биле онаалгаларын күөсидеринче болгаш ажыр күөсидеринче массаларын мобилизастап, чидирилер-биле шиттирлиг демисежир, чигетти, материалдарын, оттулар-чүдүлү, электри күжүн камнаар, үлетпүр продукциязынын шызырын экижидер дээш демиселди кызымак чорудар деп кыйгырып турар.

Теманың ийги бөлүгүнүнү талазы-биле чуугаа чоруп турда пропангандист болза, политшколаларга көргүзүлгү өөредилге херекселдериниң

Альбомунун 67 болгаш 68 арыннарын, аныгы-ангы плакаттарын болгаш диаграммаларын ажылдаар. «Социалистг үлетпүрүнүң чедишкинери» деп бөлүктү (өөрөспөргө номуңуң 163—168 арыннарын) номчурун дыннакчыларга пропангандист сумелээр.

Беседага айтырылар. «Социалистг үлетпүрүнүң чедишкинери» деп бөлүктүн талазы-биле беседаны мындаг чижектиг айтырылгара чорудуп болур: 1. Беш чыл планына үлетпүр талазы-биле кандыг-кандыг кол сорулгалар салдырган турганы, олар канчаар шиттирлетингенил? 2. Дайын сөөлүндөги үедө социалистг үлетпүрүгө социалистг чарыштын кандыг-кандыг чаа арга-хевирлери тывылганы, база оларын ужуру-дуазы чүд? 3. Социалистг үлетпүрүнү улам ынай көдүрериниң оруктары кандыгыл? Дыннакчылар боттарынын чуугаларына социалистг үлетпүрүнүң чедишкинериниң дугайында, социалистг чарыштын чаа арга-хевирлериниң дугайында, стахановчуларын ажылынын аргаларын дугайында чуугаалаар ужурул. Бистин суралгы стахановчуларынын берген чаа чүдүлдерин алыс шынарын дыннакчылар тодаргай билип алган турары чугула.

Беш чылды күөсеткенин түнелдерини дугайында нити саннардан анында дыннакчылар бодунун районунда үлетпүр талазы-биле дайын сөөлүндөги чылдарда чедип алган чедишкинериниң дугайын чуугаалаары эргежок чугула. Ол чорук беседаны улам сонуганчыг болгаш билдингир болдуар. Дыннакчылар боттарынын бүдүрүлгелериниң социалистг чарыжынын муракчыларын чедишкинериниң дугайын чуугаалаарлар, боттарынын стахановчу ажылынын дуржулганын солчулар.

Пропангандистин чуугазы. Теманың «Социалистг көдээ ажыл-агыйын чедишкинери» деп үшкү бөлүгүнүнү талазы-биле чууганы мындаг чижектиг планга чорударын сумелээр:

- 1. Дайын сөөлүндө көдээ ажыл-агыйын байдалы. Дайынның таварыштырганы бергелер болгаш 1946 чылда чурттуң хөй-хөй районнарына болган күштүг кандаашканы.
2. Дайын сөөлүндө көдээ ажыл-агыйын көдүрер хемчеглер дугайында 1947 чылда ВКП(б) ТК-нын Февраль пленумунун үндүргөн шиттири.
3. Колхозтарын, совхозтарын нитилештирген протуктулуг мал ажылын сайзырадырынын үш чыл планы. Ол планда салган чугула-чугула сорулгалар.
4. Колхозтарын организастап, эжыл-агый талазы-биле быжылаарына партиянык болгаш казактын ап чоруткан хемчеглери. Биче колхозтарын улгатыр катыштырганы.
5. Дайын сөөлүндөги чылдарда совет тараачынын патриотчу күш-ажылы.
6. Көдээ ажыл-агый талазы-биле беш чылдын чугула түнелдери.
7. Көдээ ажыл-агыйын моон соңгар хөгжүдери дээш совет улустун демисели.
8. Бойдушту чаартырынын сталинчы планы.
Хамыктын мурунда пропангандист болза, колхозчу тургузуну быжылаар дугайында, дайын сөөлүндөги чылдарда социалистг чарыштын чаа чекетелишкинин дугайында большевик партиянык болгаш совет казактын улуг сагыш салышыкынын көргүзөр. Кандаашкында качыдаан районнарда большевик партия болгаш совет казак улуг дузаламчыны көргүскөн. Дайын сөөлүндө бистин көдээ ажыл-агыйынстың байдалын чуугаалааш, дайыннын болгаш 1946 чылдын кандаашкынын таварыштырганы гелерин болгаш өскерлишкинерин айтыгаш пропангандист болза, дайыннын шак мындаг бергелери кзыллективтиг күш-ажылга, муракчы техникага суурлаан турар, Совет күрүдөдөн канчаар-даа аажок улуг дузаламчыны ап турар чүгө социалистг көдээ ажыл-агый дүргөн алып эртин болур турган деп чуугаалаар. Бистин чуртка көдээ ажыл-агыйын катап тургузары болгаш улам сайзырадыры дээш демисел бүгү улустун херээ апарган.

Теманың ийги бөлүгүнүнү талазы-биле чуугаа чоруп турда пропангандист болза, политшколаларга көргүзүлгү өөредилге херекселдериниң

Теманың ийги бөлүгүнүнү талазы-биле чуугаа чоруп турда пропангандист болза, политшколаларга көргүзүлгү өөредилге херекселдериниң

Теманың ийги бөлүгүнүнү талазы-биле чуугаа чоруп турда пропангандист болза, политшколаларга көргүзүлгү өөредилге херекселдериниң

Теманың ийги бөлүгүнүнү талазы-биле чуугаа чоруп турда пропангандист болза, политшколаларга көргүзүлгү өөредилге херекселдерин

Коммунисттик болгаш ажылчын партияларның дайынчы жүрээленерин өзүп быжыгып турар

(„Быжыг тайбын дээш, улус демократиязы дээш!“ деп солуннун арыннарындан).

«Быжыг тайбын дээш, улус демократиязы дээш!» деп солуннун эзгеглиги 50 (162) дугаары Бухарестте үгөн.

Солуннун «Революстуг серемчелди бедидери—коммунисттик болгаш ажылчын партияларның база бир эң-не чугула сорулгазы» деп мурунку чүүлдө бижип турары болза, бодунуң үезин чурттап эрткен капиталисттик делегей бүгү чаа депшилгелиг чүүлге калчалары-биле удуулангып, хамыктын мурунда тайбынның, демократияның болгаш социализмнің тилелгези дээш демиселче массаларны мобилизастап, организастап, сорук кирип турар коммунисттик партияларны бодунуң өлүмүг дайыны болур деп чүвени көрүп, оларга уду демисежип турар. Коммунисттик партияларның ажылчы чоңуң калбак массаларында салдарын хоора тыртар, оларның дайынчы аргазын хоора тыртар дээш социализмнің болгаш демократияның дайынчы меге, хонүгүлдү, провокацияны болгаш коргудар чорукту, бундан келеп өлүрүр өлүрүкчү чорукту болгаш суд аажылаашкынарның үүлдиги турарлар. Реакциянын ажиллап турары база бир эң-не кажар аргазы, ооң коммунисттик болгаш ажылчын партияларның үреддээр дээр кандыг-даа хевиринг орадажышкынарның база бир кол методу болза, ол партияларже боттарынын шургу-чударын болгаш провокаторларын чорудуп турары болур.

Титочуларның, ол бүгү делегей шпионнарынның болгаш провокаторларның дузаламчызы-биле америк-англи империалисттер Югославияны тайбынның, демократияның болгаш социализмнің лагеринден хоора тыртып алып аргалыг болганнар деп солун айттыр турар. Кочи, Дзодзе, Райк, Костов болгаш америк империализмнің сойгалата чаза-шаптырган өске-даа агентилери бодунуң улустарын салып, оларны Уолл-Стриттин миллионерлериниң кулданы болгаш оларды оралдажып турганнар. Бүгү делегейниң империализмниң чаа шыгыны согушкун болза, Чехословакияның компартиязын шургу кирген турган Сланскийни чоокта чаа сойгалап чаза шапканы болган.

Солуннун мурунку чүүлдө демдегел бижип турары болза, «бо бүгү болза, бодунуң серемчелели бүгү хемчеглер-биле күштелдирер болгаш бедидер сорулганы коммунисттик болгаш ажылчын партияларның мурунуга шыгыны-биле идип үндүрүп турар. Бедик революстуг серемчилел болза, америк-англи дайын кыпсыкчыларына уду партияларның социализм болгаш демократия дээш, тайбын дээш демиселени оларның эң-не чугула чепсээ болур. Дайынның агентуразынын кем-бурдуулгун чимезинишкинеринге уду эзулгун шыгычы болгаш кам-хайыра чок демисел, демир дег сагыла-чурум, большевикчи принципалдыг чорук болгаш революстуг күзел-сорук бүгү коммунисттик болгаш ажылчын партияларны империалисттик агентураларының кирип шыдавас эзулгун шивээ болдурар аргалыг».

Солуннун бир дугаар арында улустарның тайбын дээш демиселени дугайында яны-бурч чурттардан келген материалдарның улуг чынддарын, база ол ышкаш «Египет улуска уду америк империалисттеринң дайынчырак хөдөлүшкү» деп редакцияның чүүдүн парлап турар. Ол чүүлдө айттыр турары болза, империализм алба-даашкынын болгаш кыжанышкынын херегелп тургаш, Чоокку болгаш Ортааккы Чөөн-чүктүң улустарынын национал-хосталгалыг шимчээшкини базарын оралдажып турар. Египетте ханның провокация, Ираның эконо талазы-биле блок-длаар, политиктик өлүрүкчү чоруктар дээр ышкаш шак ындаг аргаларны империалисттер боттарының тергилелдин хевээр артырыныга херегелп турарлар. Маргылдажып турар британ болгаш америк колонизаторларның аразында араатанчык демисел кажан национал-хосталгалыг демиселди базар дугайында сорулга турунда кады хөдөлүп үнеринге оларга шактык болбай турар. Чижээлээрге, АКШ-тын Тегеранда элчини Гендерсон Иран биле Египеттиң аразында кандыг-даа харылзаага уду хөдөлүп турганы анаа бир халас чүве эвес. Ындыг болза-даа, Чоокку болгаш Ортааккы Чөөн-чүктүң амгы үедө коргутурар болгаш мегелетирер чорукка боттарынын

алыспазына бүрүн шийтпирлиг улустарынын мурунга АКШ-тык болгаш Англиянын империалисттери боттарының хөдөлүшкүнери-биле чүгө боттарынын шуут сойгалатырып чылашап турар.

«Чехословакиянын Коммунисттик партиязынын чамдык иштиги партияжи айтыргаларына» деп эгели солун Рудольф Сланскийниң үредгекчи ажыл-чорудулганын сойгалап чаза шапканы-биле партиянын сорулгаларынын дугайында Чехословакиянын Коммунисттик партиязынын даргазы Климент Готвальдның ЧКП ТК-ның пленумунга кылган илеткелин парлап турар.

Румыниянын ажылчын партиязынын ТК-ның секретари И. Кишиневскийниң «Коммунисттик болгаш ажылчын партияларның политиказы—улус демократия тургужуңуң чурттап амыдыраарын үндээш» деп улуг чүүлүн солунда парлап турар. Авторнун бижип турары болза, бодунуң политиказы Ленин—Сталинның генийлиг өөредилгезинге үндөзүлүшкөн, эш Сталинның үргүлгү дузаламчызы-биле коммунисттик болгаш ажылчын партиялар ажилчы ангыны болгаш бүгү ажылчы чоңун амыдыралдыг эрге-ажыгы дээш, оларның төрөөн чуртуңуң хөгжүлдөзү болгаш чектелешкени дээш демиселди уду тургунга чогадыкчы инициативаны көргүзүп турар.

Улус демократиязы бодунуң хөгжүлдөзүни баштайгы чадазында ажылчын ангыны болгаш тараачынарның ажылчын ангыга уду тургуннар революстуг-демократияг диктатуразы болурунда өске чүү-даа эвес болур. Улустуң хөй нуруузу коммунисттик болгаш ажылчын партияларны, база фашизмге, даштык империализмге, реакциялык уду буржуазияга болгаш помещиктерге уду демиселди калбак чангыс аай фронтунга катышкан эвилелчиликтер диктип турган. Улус демиселиниң чурттап амыдыраар, мобилизастаар, организастаар болгаш улгаар күжү болза, коммунисттик болгаш ажылчын партиялар болган.

Күрүвени уду тургундан мөлчүкчү ангыларны болгаш оларның агентилерин чайлаткаш, ажылчын ангыны уду тургунгазы-биле ажылчын ангы-биле тараачынарның эвилелин боттандыраш, коммунисттик болгаш ажылчын партиялар улус демократия революцияны социализмге чүндүргөшүрүп хандырган.

Коммунисттик болгаш ажылчын партияларның инициатива-биле болгаш уду тургунгазы-биле үлетпүрүнү, банкыларны, транспортту болгаш өскени-даа националиастарын боттандырган. Бир талазында помещикчи ангыны узуткаанын, өске талазында будурлунуң кол чепсек-хөргөйлери националиастарынын түнеллинде чурттуң иштиги реакцияның материалдыг сууру узуткаанын болгаш социализмге өчүңүң системазы тургустунган. Бодунуң ажил-агынын план өзүгаар хөгжүлүшүшүш, улус демократиязынын чурттарынның ажылчы чоңары социализмнің экономнуг үндөзүшүшүнүң тудуушкунуң киргенер.

Улус демократиязынын чурттарынын коммунисттик болгаш ажылчын партиялары тода болгаш билдиргир политикаг програманы чогадып ажиллап турар болгаш ону улус демократиязынын күрүнезин дамчыштыр амыдыралга боттандыраар хандырып турарлар.

Авторнун түнеллинде айтты турары болза, «массалар-биле сырый харылзаалыг коммунисттик болгаш ажылчын партиялар болза, хосталган улустарны социализмнің тилелгези дээш демиселче баштап турарлар. Марксисчи-ленинчи өөредилиг уду тургунга болдурбушаан, ВКП(б)нин дуржулганын чогадыкчы өзү-биле ажылашаан, олар пролетаржи интернационализмнің принципинге туолуңга чедир шынчы. Ол политика болза, калбак улус массаларынын коммунисттик болгаш ажылчын партияларга ханы бүзүрелинин, тайбынның болгаш социализмниң идеякеллиг камгалаарынын оруну-биле, күш-ажылчы кижжи төрөлгөтүңүң уду башкылары Маркс, Энгельс, Ленин, Сталинның айткан оруну-биле улус массаларынын эдерип чоруурунун чайгылыш чок шийтпирлигин үпер дөзү болур».

Франциянын Коммунисттик партиязынын секретари Жак Дюклоунуң «Франциянын компартиязы тараачынын эрге-ажыгы дээш демисежип турар» деп чүүлүн солунуң дугаарында парлаан. Авторнун айттып турары болза, Франция болза, катап эжелетирген: ылангыя Жиронд болгаш Адакы Шаранг департаменттеринде боттарынын бажынардындагы ышкаш туруп алган чаа эжелечилер—американнар боо-челесектин болгаш оок-челесектин складтарын тудар ийкпе, азы бистия чуртуву-туң байлаан эжелеп алып дээш тараачынарны оларын черинден сывырып турарлар. Бодунуң «Стандарт Франсез де нетроль» деп филиалын дамчыштыр шуут аажылап турар «Стандарт Ойл» деп америк кампания Ло болгаш Гарон департаменттериниң 98 коммуналарынын чоңуңга черни хавырып алыры-биле кыжанып турар. Американнар, Англиянын, Иран-биле аажылап турары ышкаш, Франция-биле аажылаарын күзеп турарлар. Ындыг болза-даа, французтар иранчылар-биле бир дөмей ийдиң аажылашкына чыгыштыр күзөлдүг эвестер. Ол дугайын Ло болгаш Гарон департаменттериниң тараачынарның уду тургунушкынын өзүп турар шимчээшкини херегелп турар. Ол департаменттериниң тараачынары айылдыг адаанда туруп турар база бир коммунисттериниң: «Франсы нефти Францияга хамааржыр ужурулг!» деп идип үндүргөн лозунун дөткээнер.

Ол политикаже эдерип кирген Франциянын экономиказы шериг экономиказынче шилчип турар. Американнарның дузалааны—чангыс эп-сеткил-биле чүүдүп турар чактык болгаш парламенти дөң хөй нуруузуңуң база Франциянын эрге-ажыгына когаралдыг сагыштымы-биле чедирип турар РПФ фашистериниң чорудуп турар дайын политиказы чүү чүвеге чедирип турар деп чүвени чурттап турар өлүмнүг байдал көргүзүп турар.

1952 чылда түр бюджетте 400 миллиард франк чээлини кирберишаан, 3,525 миллиард франк чарыгалары, 3070 миллиард франк орулгалары баш уду көрүп турар. Бичангаш бюджетте орулганы чарылгазынга 455 миллиард франко чептес кылдыр баш уду көрдүңүп турар. Шериг чарылгазынга төлөвилгезин чарылгаларынын ниити түңү 950 миллиард франк акша болуп турар. Ындыг болза-даа, 1375 миллиард франкты, азы тодаргайлаарга 425 миллиард ажыг франкты херегелээр апаар боор деп чазак санап турар.

Франциянын Компартиязынын аграр айттыры талазы-биле идип үндүрүп турар негелдени чүүлүң автору бижип турар. Ж. Дюклоунуң бижип турары болза, «Черни кым-на ажиллап турар болдур, ол анаа хамаарышкан тургун дээш бистия партиясы туржуп турар. Чурттуң ишгелиниң ачызында бис ниити херекти уду тургун шыдаар үеисте чорудар програманы бичи-даа чажырбайн турар бис».

Ол программаның кол чүүлдери моон адаанга мынчаар хевирлетинген туруп болур: 1. Бодунуң өг-бүлө кежигүннери-биле кады черни ажилдап кылып турар бичи болгаш ортумак ээлерге, бир эвес оларның уруулары ону салгап алган черин ажилдап кыларың үргүлчүлээр болза, өчүңү салгап алып үезинде күрүнеге чүнү-даа төлөс, оларның урууларына өчүңү болгаш хөрөнгин ээлээр эргени хандыра болгаш камгалаар. 2. Помещиктерин болгаш улуг-улуг чер ээлери мангыстары оларга хамаарышкан кажанда ажилдап көрбөз черин халас хавырып алып. Оларын черин чер хөдөзүлп алыччыларына, чартыктажылгаларга, көдээ ажил-агы ажилчынарына, база чедипсес санның черлиг турар бичи чер ээлеринге чамдызын халаска шилчидип берген турар. 3. Черни боттары ажилдавайн турар, ындаг болза-даа, помещиктерин болгаш улуг чер ээлериниң категориязына кирип болбас ужурулг чер ээлеринде хамааржып турар черни аграр реформаның национал фронтуну чогуур өрткө өзүгаар салып алып, а ынчангаш черни ажилдап кылып турар тараачы өг-бүлелерге ону шилчидип бээр».

Солунуң дугаарында Италиянын коммунисттик партиязынын уду тургунгазынын кежигуңуң Джан Карло Пайеттиң «Үрлээшкни болгаш реакциянын чимезинишкини-биле демиселге Италиянын ажилчы чоңуңуң сагыш-сеткил катыжышкыны» деп чүүлүн, Ян Маректиң «Политиктик демделелдер» деп чүүлүн болгаш өске-даа материалдары парлаан.

рында парлаан. Авторнун айттып турары болза, Франция болза, катап эжелетирген: ылангыя Жиронд болгаш Адакы Шаранг департаменттеринде боттарынын бажынардындагы ышкаш туруп алган чаа эжелечилер—американнар боо-челесектин болгаш оок-челесектин складтарын тудар ийкпе, азы бистия чуртуву-туң байлаан эжелеп алып дээш тараачынарны оларын черинден сывырып турарлар. Бодунуң «Стандарт Франсез де нетроль» деп филиалын дамчыштыр шуут аажылап турар «Стандарт Ойл» деп америк кампания Ло болгаш Гарон департаменттериниң 98 коммуналарынын чоңуңга черни хавырып алыры-биле кыжанып турар. Американнар, Англиянын, Иран-биле аажылап турары ышкаш, Франция-биле аажылаарын күзеп турарлар. Ындыг болза-даа, французтар иранчылар-биле бир дөмей ийдиң аажылашкына чыгыштыр күзөлдүг эвестер. Ол дугайын Ло болгаш Гарон департаменттериниң тараачынарның уду тургунушкынын өзүп турар шимчээшкини херегелп турар. Ол департаменттериниң тараачынары айылдыг адаанда туруп турар база бир коммунисттериниң: «Франсы нефти Францияга хамааржыр ужурулг!» деп идип үндүргөн лозунун дөткээнер.

Ол политикаже эдерип кирген Франциянын экономиказы шериг экономиказынче шилчип турар. Американнарның дузалааны—чангыс эп-сеткил-биле чүүдүп турар чактык болгаш парламенти дөң хөй нуруузуңуң база Франциянын эрге-ажыгына когаралдыг сагыштымы-биле чедирип турар РПФ фашистериниң чорудуп турар дайын политиказы чүү чүвеге чедирип турар деп чүвени чурттап турар өлүмнүг байдал көргүзүп турар.

1952 чылда түр бюджетте 400 миллиард франк чээлини кирберишаан, 3,525 миллиард франк чарыгалары, 3070 миллиард франк орулгалары баш уду көрүп турар. Бичангаш бюджетте орулганы чарылгазынга 455 миллиард франко чептес кылдыр баш уду көрдүңүп турар. Шериг чарылгазынга төлөвилгезин чарылгаларынын ниити түңү 950 миллиард франк акша болуп турар. Ындыг болза-даа, 1375 миллиард франкты, азы тодаргайлаарга 425 миллиард ажыг франкты херегелээр апаар боор деп чазак санап турар.

Франциянын Компартиязынын аграр айттыры талазы-биле идип үндүрүп турар негелдени чүүлүң автору бижип турар. Ж. Дюклоунуң бижип турары болза, «Черни кым-на ажиллап турар болдур, ол анаа хамаарышкан тургун дээш бистия партиясы туржуп турар. Чурттуң ишгелиниң ачызында бис ниити херекти уду тургун шыдаар үеисте чорудар програманы бичи-даа чажырбайн турар бис».

Ол программаның кол чүүлдери моон адаанга мынчаар хевирлетинген туруп болур: 1. Бодунуң өг-бүлө кежигүннери-биле кады черни ажилдап кылып турар бичи болгаш ортумак ээлерге, бир эвес оларның уруулары ону салгап алган черин ажилдап кыларың үргүлчүлээр болза, өчүңү салгап алып үезинде күрүнеге чүнү-даа төлөс, оларның урууларына өчүңү болгаш хөрөнгин ээлээр эргени хандыра болгаш камгалаар. 2. Помещиктерин болгаш улуг-улуг чер ээлери мангыстары оларга хамаарышкан кажанда ажилдап көрбөз черин халас хавырып алып. Оларын черин чер хөдөзүлп алыччыларына, чартыктажылгаларга, көдээ ажил-агы ажилчынарына, база чедипсес санның черлиг турар бичи чер ээлеринге чамдызын халаска шилчидип берген турар. 3. Черни боттары ажилдавайн турар, ындаг болза-даа, помещиктерин болгаш улуг чер ээлериниң категориязына кирип болбас ужурулг чер ээлеринде хамааржып турар черни аграр реформаның национал фронтуну чогуур өрткө өзүгаар салып алып, а ынчангаш черни ажилдап кылып турар тараачы өг-бүлелерге ону шилчидип бээр».

Солунуң дугаарында Италиянын коммунисттик партиязынын уду тургунгазынын кежигуңуң Джан Карло Пайеттиң «Үрлээшкни болгаш реакциянын чимезинишкини-биле демиселге Италиянын ажилчы чоңуңуң сагыш-сеткил катыжышкыны» деп чүүлүн, Ян Маректиң «Политиктик демделелдер» деп чүүлүн болгаш өске-даа материалдары парлаан.

ПХЕНЬЯН, декабрь 28. (СЭТА). Корейяны Улус-Демократтыг Республиказынын Улустун армиязынын Кол командьдаланын декабрь 28-те медээлээни болза, Корейяны Улустун армиязынын катыжышкынары кыдат улустун эки-турачы кезектериниң сырый деткимче-биле дайынга уду камгалаалдык тулчуушкуннарын фронтунуң ту-устуң участкаларына чорудуп, оларын лириг күжүңге болгаш техниказына улуг чидирилгери таварыштырып турар.

Барыны фронтунга Улустун армиязынын кезектери Корейяны барын талакы эриктинде чыдар Соньпхендо болгаш Тэньхендо ортулукарны дайындан арыглап аштаан. Четче эвес медээ өзүгаар алырга, Улустун шериглери лисынманчы шериглериниң ийи батальонуң бүрүнү-биле чок кылып узуткаан болгаш 170 ажыг винтовкаларны, 5 пулеметтарны, 3 радио туруштары, 156 хааржыктарны база дыка хөй шериг эт-севин хунаап алган. Оон ангыда, Улустун шериглери дайынның ийи суднозун болгаш 20 десанттыг суднозу хунаап алган. Тэньхендо ортулуку районунга испен-сүрүүшкүндө чаштынарын орадашкан лисынманчы шериглеринг элээн каш суднолары сугже кирип аткан.

Декабрьның 31-де Муньчхоньнун, Аньбейниң болгаш Сукхоньнун тайбын чурттакчыларын бомбалаарына кирип турган дайынның самолёттарындан 2 самолётту Улустун армиязынын ээнигтик кезектери болгаш дайынның самолёттарын келеп адар адыгы-анчыларның отрядтары андара аткан.

ПХЕНЬЯН. Корейяны Улус-Демократтыг Республиказынын Улустун армиязынын Кол командьдаланын декабрь 30-те медээлээни болза, Корейяны Улустун армиязынын катыжышкынары кыдат улустун эки-турачы кезектериниң деткимче-биле америк-англи эжелечилерин болгаш лисынманчы шериглериниң лириг күжүңге болгаш техниказына чидирилгери таварыштырышаан, камгалаалдык тулчуушкуннарын бүгү фронтунда үргүлчүлээр турар.

Декабрьның 30-те Вонсан болгаш Нампо районнарда чурттакчылык пункттарын бомбалаарына кирип турган дайынның самолёттарындан 4 самолётту Улустун армиязынын ээнигтик кезектери болгаш дайынның самолёттарын келеп адар адыгы-анчыларның отрядтары андара адып бадырган.

ПХЕНЬЯН. Корейяны Улус-Демократтыг Республиказынын Улустун армиязынын Кол командьдаланын декабрь 31-де дамчыткан медээлинде чугаалап турары болза, Корейяны Улустун армиязынын катыжышкынары кыдат улустун эки-турачы кезектериниң сырый деткимче-биле америк-англи эжелечилерин болгаш лисынманчы шериглериниң лириг күжүңге болгаш техниказына чидирилгери таварыштырышаан, камгалаалдык тулчуушкуннарын бүгү фронтунда үргүлчүлээр турар.

чези-биле америк-англи эжелечилерге болгаш лисынманчы шериглерге уду камгалаалдык тулчуушкуннарын эрги туруштарга чорудары үргүлчүлөшүш, дайынның лириг күжүңге болгаш техниказына улуг чидирилгери таварыштырып турар.

Барыны фронтунга Улустун армиязынын кезектери Корейяны барын талакы эриктинде чыдар Соньпхендо болгаш Тэньхендо ортулукарны дайындан арыглап аштаан. Четче эвес медээ өзүгаар алырга, Улустун шериглери лисынманчы шериглериниң ийи батальонуң бүрүнү-биле чок кылып узуткаан болгаш 170 ажыг винтовкаларны, 5 пулеметтарны, 3 радио туруштары, 156 хааржыктарны база дыка хөй шериг эт-севин хунаап алган. Оон ангыда, Улустун шериглери дайынның ийи суднозун болгаш 20 десанттыг суднозу хунаап алган. Тэньхендо ортулуку районунга испен-сүрүүшкүндө чаштынарын орадашкан лисынманчы шериглеринг элээн каш суднолары сугже кирип аткан.

Декабрьның 31-де Муньчхоньнун, Аньбейниң болгаш Сукхоньнун тайбын чурттакчыларын бомбалаарына кирип турган дайынның самолёттарындан 2 самолётту Улустун армиязынын ээнигтик кезектери болгаш дайынның самолёттарын келеп адар адыгы-анчыларның отрядтары андара аткан.

ПХЕНЬЯН. Корейяны Улус-Демократтыг Республиказынын Улустун армиязынын Кол командьдаланын январь 1-де медээлээни болза, Корейяны Улустун армиязынын катыжышкынары кыдат улустун эки-турачы кезектериниң деткимче-биле америк-англи эжелечилерин болгаш лисынманчы шериглериниң лириг күжүңге болгаш техниказына чидирилгери таварыштырышаан, камгалаалдык тулчуушкуннарын бүгү фронтунда үргүлчүлээр турар.

Декабрьның 30-де Вонсан болгаш Нампо районнарда чурттакчылык пункттарын бомбалаарына кирип турган дайынның самолёттарындан 4 самолётту Улустун армиязынын ээнигтик кезектери болгаш дайынның самолёттарын келеп адар адыгы-анчыларның отрядтары андара адып бадырган.

ПХЕНЬЯН. Корейяны Улус-Демократтыг Республиказынын Улустун армиязынын Кол командьдаланын декабрь 31-де дамчыткан медээлинде чугаалап турары болза, Корейяны Улустун армиязынын катыжышкынары кыдат улустун эки-турачы кезектериниң сырый деткимче-биле америк-англи эжелечилерин болгаш лисынманчы шериглериниң лириг күжүңге болгаш техниказына чидирилгери таварыштырышаан, камгалаалдык тулчуушкуннарын бүгү фронтунда үргүлчүлээр турар.

ПХЕНЬЯН. Корейяны Улус-Демократтыг Республиказынын Улустун армиязынын Кол командьдаланын январь 1-де медээлээни болза, Корейяны Улустун армиязынын катыжышкынары кыдат улустун эки-турачы кезектериниң сырый деткимче-биле америк-англи эжелечилерин болгаш лисынманчы шериглериниң лириг күжүңге болгаш техниказына чидирилгери таварыштырышаан, камгалаалдык тулчуушкуннарын бүгү фронтунда үргүлчүлээр турар.

Декабрьның 30-де Вонсан болгаш Нампо районнарда чурттакчылык пункттарын бомбалаарына кирип турган дайынның самолёттарындан 4 самолётту Улустун армиязынын ээнигтик кезектери болгаш дайынның самолёттарын келеп адар адыгы-анчыларның отрядтары андара адып бадырган.

Корейяда болушкуннар

Улустун армиязынын Кол командьдаланын дыңнады

ПХЕНЬЯН, декабрь 28. (СЭТА). Корейяны Улус-Демократтыг Республиказынын Улустун армиязынын Кол командьдаланын декабрь 28-те медээлээни болза, Корейяны Улустун армиязынын катыжышкынары кыдат улустун эки-турачы кезектериниң сырый деткимче-биле дайынга уду камгалаалдык тулчуушкуннарын фронтунуң ту-устуң участкаларына чорудуп, оларын лириг күжүңге болгаш техниказына улуг чидирилгери таварыштырып турар.

Барыны фронтунга Улустун армиязынын кезектери Корейяны барын талакы эриктинде чыдар Соньпхендо болгаш Тэньхендо ортулукарны дайындан арыглап аштаан. Четче эвес медээ өзүгаар алырга, Улустун шериглери лисынманчы шериглериниң ийи батальонуң бүрүнү-биле чок кылып узуткаан болгаш 170 ажыг винтовкаларны, 5 пулеметтарны, 3 радио туруштары, 156 хааржыктарны база дыка хөй шериг эт-севин хунаап алган. Оон ангыда, Улустун шериглери дайынның ийи суднозун болгаш 20 десанттыг суднозу хунаап алган. Тэньхендо ортулуку районунга испен-сүрүүшкүндө чаштынарын орадашкан лисынманчы шериглеринг элээн каш суднолары сугже кирип аткан.

Декабрьның 31-де Муньчхоньнун, Аньбейниң болгаш Сукхоньнун тайбын чурттакчыларын бомбалаарына кирип турган дайынның самолёттарындан 2 самолётту Улустун армиязынын ээнигтик кезектери болгаш дайынның самолёттарын келеп адар адыгы-анчыларның отрядтары андара аткан.

ПХЕНЬЯН. Корейяны Улус-Демократтыг Республиказынын Улустун армиязынын Кол командьдаланын январь 1-де медээлээни болза, Корейяны Улустун армиязынын катыжышкынары кыдат улустун эки-турачы кезектериниң деткимче-биле америк-англи эжелечилерин болгаш лисынманчы шериглериниң лириг күжүңге болгаш техниказына чидирилгери таварыштырышаан, камгалаалдык тулчуушкуннарын бүгү фронтунда үргүлчүлээр турар.

Декабрьның 30-де Вонсан болгаш Нампо районнарда чурттакчылык пункттарын бомбалаарына кирип турган дайынның самолёттарындан 4 самолётту Улустун армиязынын ээнигтик кезектери болгаш дайынның самолёттарын келеп адар адыгы-анчыларның отрядтары андара адып бадырган.

ПХЕНЬЯН. Корейяны Улус-Демократтыг Республиказынын Улустун армиязынын Кол командьдаланын январь 1-де медээлээни болза, Корейяны Улустун армиязынын катыжышкынары кыдат улустун эки-турачы кезектериниң сырый деткимче-биле америк-англи эжелечилерин болгаш лисынманчы шериглериниң лириг күжүңге болгаш техниказына чидирилгери таварыштырышаан, камгалаалдык тулчуушкуннарын бүгү фронтунда үргүлчүлээр турар.

Декабрьның 30-де Вонсан болгаш Нампо районнарда чурттакчылык пункттарын бомбалаарына кирип турган дайынның самолёттарындан 4 самолётту Улустун армиязынын ээнигтик кезектери болгаш дайынның самолёттарын келеп адар адыгы-анчыларның отрядтары андара адып бадырган.

ПХЕНЬЯН. Корейяны Улус-Демократтыг Республиказынын Улустун армиязынын Кол командьдаланын январь 1-де медээлээни болза, Корейяны Улустун армиязынын катыжышкынары кыдат улустун эки-турачы кезектериниң сырый деткимче-биле америк-англи эжелечилерин болгаш лисынманчы шериглериниң лириг күжүңге болгаш техниказына чидирилгери таварыштырышаан, камгалаалдык тулчуушкуннарын бүгү фронтунда үргүлчүлээр турар.

Декабрьның 30-де Вонсан болгаш Нампо районнарда чурттакчылык пункттарын бомбалаарына кирип турган дайынның самолёттарындан 4 самолётту Улустун армиязынын ээнигтик кезектери болгаш дайынның самолёттарын келеп адар адыгы-анчыларның отрядтары андара адып бадырган.

ПХЕНЬЯН. Корейяны Улус-Демократтыг Республиказынын Улустун армиязынын Кол командьдаланын январь 1-де медээлээни болза, Корейяны Улустун армиязынын катыжышкынары кыдат улустун эки-турачы кезектериниң сырый деткимче-биле америк-англи эжелечилерин болгаш лисынманчы шериглериниң лириг күжүңге болгаш техниказына чидирилгери таварыштырышаан, камгалаалдык тулчуушкуннарын бүгү фронтунда үргүлчүлээр турар.

Декабрьның 30-де Вонсан болгаш Нампо районнарда чурттакчылык пункттарын бомбалаарына кирип турган дайынның самолёттарындан 4 самолётту Улустун армиязынын ээнигтик кезектери болгаш дайынның самолёттарын келеп адар адыгы-анчыларның отрядтары андара адып бадырган.

ПХЕНЬЯН. Корейяны Улус-Демократтыг Республиказынын Улустун армиязынын Кол командьдаланын январь 1-де медээлээни болза, Корейяны Улустун армиязынын катыжышкынары кыдат улустун эки-турачы кезектериниң сырый деткимче-биле америк-англи эжелечилерин болгаш лисынманчы шериглериниң лириг күжүңге болгаш техниказына чидирилгери таварыштырышаан, камгалаалдык тулчуушкуннарын бүгү фронтунда үргүлчүлээр турар.

Декабрьның 30-де Вонсан болгаш Нампо районнарда чурттакчылык пункттарын бомбалаарына кирип турган дайынның самолёттарындан 4 самолётту Улустун армиязынын ээнигтик кезектери болгаш дайынның самолёттарын келеп адар адыгы-анчыларның отрядтары андара адып бадырган.

ПХЕНЬЯН. Корейяны Улус-Демократтыг Республиказынын Улустун армиязынын Кол командьдаланын январь 1-де медээлээни болза, Корейяны Улустун армиязынын катыжышкынары кыдат улустун эки-турачы кезектериниң сырый деткимче-биле америк-англи эжелечилерин болгаш лисынманчы шериглериниң лириг күжүңге болгаш техниказына чидирилгери таварыштырышаан, камгалаалдык тулчуушкуннарын бүгү фронтунда үргүлчүлээр турар.

Декабрьның 30-де Вонсан болгаш Нампо районнарда чурттакчылык пункттарын бомбалаарына кирип турган дайынның самолёттарындан 4 самолётту Улустун армиязынын ээнигтик кезектери болгаш дайынның самолёттарын келеп адар адыгы-анчыларның отрядтары андара адып бадырган.

ПХЕНЬЯН. Корейяны Улус-Демократтыг Республиказынын Улустун армиязынын Кол командьдаланын январь 1-де медээлээни болза, Корейяны Улустун армиязынын катыжышкынары кыдат улустун эки-турачы кезектериниң сырый деткимче-биле америк-англи эжелечилерин болгаш лисынманчы шериглериниң лириг күжүңге болгаш техниказына чидирилгери таварыштырышаан, камгалаалдык тулчуушкуннарын бүгү фронтунда үргүлчүлээр турар.

Декабрьның 30-де Вонсан болгаш Нампо районнарда чурттакчылык пункттарын бомбалаарына кирип турган дайынның самолёттарындан 4 самолётту Улустун армиязынын ээнигтик кезектери болгаш дайынның самолёттарын келеп адар адыгы-анчыларның отрядтары андара адып бадырган.

ПХЕНЬЯН. Корейяны Улус-Демократтыг Республиказынын Улустун армиязынын Кол командьдаланын январь 1-де медээлээни болза, Корейяны Улустун армиязынын катыжышкынары